
[2008-4-RE](#)

CAUSA 2008-4-RE

Número de registre 81-2008. Recurs d'empara

SENTÈNCIA DEL 26 DE JUNY DEL 2008

BOPA núm. 52, del 9 de juliol del 2008

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 8 de febrer del 2008, per la representació processal del Sr. Fernando de Lima Antunes, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra la sentència del 14 de gener del 2008, dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia per haver-se produït una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, del dret a un procés degut i del dret a la defensa i a un judici de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució i atès que demana al Tribunal Constitucional que admeti a tràmit aquest recurs i que dicti una sentència que anul·li la sentència del 5 de març del 2007, dictada pel Tribunal de Corts i les sentències del 22 de novembre del 2007 i del 14 de gener del 2008, dictades pel Tribunal Superior de Justícia, que declari la vulneració dels drets al·legats i que declari el dret d'aquesta part a ser indemnitzada pels perjudicis soferts;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 7 de març del 2008;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 25 d'abril del 2008 que va admetre a tràmit la causa, amb efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat el 13 de maig del 2008 per la part recurrent;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Miguel Herrero de Miñón;

Antecedents

Primer

El 28 de novembre de 1997, el Sr. Fernando de Lima Antunes va tenir un greu accident de treball mentre conduïa un vehicle de l'empresa tipus "dumper". L'accident li va provocar ferides, la consolidació de les quals va durar 642 dies i la CASS li va atorgar una pensió d'invalidesa del grup II per una minva física del 72,6%.

Segon

El 8 de febrer del 2000, el Sr. Fernando de Lima Antunes va formular una querella criminal contra el Sr. Antoni Naudi Ubach en qualitat de titular de Construccions Antoni Naudi per la comissió d'un delicte d'imprudència amb resultat de lesions.

Tercer

El 5 de març del 2007, el Tribunal de Corts va dictar una sentència en què absolia el Sr. Antoni Naudi Ubach del delicte major d'imprudència esmentat.

Quart

El Sr. Fernando de Lima Antunes va presentar un recurs d'apel·lació contra la sentència de primera instància i invocava, entre altres, la vulneració del dret a un judici de durada raonable.

Cinquè

El 22 de novembre del 2007, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia desestimava aquest recurs i confirmava íntegrament la sentència del Tribunal de Corts.

Sisè

La representació processal del Sr. Fernando de Lima Antunes va formular un incident de nul·litat d'actuacions contra la sentència de segona instància per tal com va considerar que la manca d'instrucció, afegida a la manca d'intervenció de les autoritats administratives havien privat el demandant dels elements de prova al seu favor i havien diluït les circumstàncies del seu accident de treball. Per tant aquesta part considerava que s'havien vulnerat el dret a la jurisdicció, a un procés degut, a la defensa i a un judici de durada raonable.

Setè

El 14 de gener del 2008, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va desestimar l'incident de nul·litat d'actuacions, ja que el demandant va tenir la possibilitat de produir totes les proves que va considerar escaients per la seva defensa i, tot i que no li correspon apreciar el pretès disfuncionament de les autoritats administratives i judicials, observa que la durada del judici no ha tingut cap tipus d'influència sobre la solució i l'absolució del defenent.

Vuitè

El 8 de febrer del 2008, la representació processal del Sr. Fernando de Lima Antunes va presentar un recurs d'empara en què manifesta que s'han vulnerat els drets a la jurisdicció, a la defensa i a un judici de durada raonable del recurrent. En primer lloc, destaca que l'accident laboral del recurrent no va despertar cap interès en la societat andorrana que va deixar el recurrent i la seva família desemparats; en segon lloc, manifesta que les autoritats administratives i judicials tampoc van saber reaccionar i després de 7 anys comptats des de l'admissió a tràmit de la querella criminal, el Tribunal de Corts va haver d'absoldre el querellat per la manca d'elements de prova suficients. Val a dir que la instrucció va ser del tot insuficient, defectuosa i incompleta, fet confirmat pel Tribunal de Corts mateix. Per aquest motiu, el recurrent considera que s'ha vulnerat el seu dret a la defensa.

Pel que fa a la vulneració del dret a un procés de durada raonable, aquesta part reproduïx fil per randa les dates de les diverses actuacions del procediment i destaca que, contràriament a l'argument de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia la pràctica de les comissions rogatòries, realitzades en 10 mesos i dinou dies, no justificava els 46 mesos i 17 dies de dilació indeguda i injustificable imputable al funcionament de l'administració de la justícia, ja que és va tardar més de 7 anys en obtenir la primera sentència del Tribunal de Corts.

Per acabar, aquesta part demana al Tribunal Constitucional que admeti a tràmit aquest recurs i que dicti una sentència que anul·li la sentència del 5 de març del 2007, dictada pel Tribunal de Corts i les sentències del 22 de novembre del 2007 i del 14 de gener del 2008, dictades pel Tribunal Superior de Justícia, que declari la vulneració dels drets al·legats i que declari el dret d'aquesta part a ser indemnitzada pels perjudicis soferts.

Novè

El 7 de març del 2008, el Ministeri Fiscal va presentar un informe mitjançant el qual s'oposava a l'admissió a tràmit d'aquest recurs d'empara, perquè el que realment pretén el recurrent és una revisió i reforma de les consideracions jurídiques adoptades en les resolucions objecte de recurs, que estan fonamentades jurídicament i que no són arbitràries, per tant, no hi ha la vulneració de cap dels drets recollits a l'article 10 de la Constitució.

El Ministeri Fiscal constata que, pel que fa al dret a la defensa, les sentències objecte de recurs contenen un raonament suficient del qual es desprèn que la decisió no és arbitrària i, afegeix que no s'observa cap incongruència omissiva susceptible de contenir una privació o una disminució de l'exercici real i efectiu dels drets a l'alegació i defensa en el procés.

Pel que fa al judici de durada raonable, constata que els motius que van conduir a la solució

adoptada ja existien al principi de les investigacions, per tant la durada del judici no ha tingut cap tipus d'influència sobre la resolució final. També destaca que la querella es va interposar tres anys després dels fets denunciats i que la instrucció va necessitar diverses investigacions, entre altres, comissions rogatòries internacionals.

Així doncs, el Ministeri Fiscal sol·licita la inadmissió a tràmit del recurs d'empara 2008-4-RE.

Fonament jurídic únic

Els motius diversos que el recurrent al·lega sobre la base de l'article 10 de la Constitució per sol·licitar l'empara poden agrupar-se en dos epígrafs. D'una banda, aquells que es refereixen a la fonamentació de la sentència que el recurrent considera que incorre en arbitrarietat i en incongruència i que erosionen el dret a la seva defensa. D'altra banda, l'al·legació referent a la dilació indeguda del procés.

Pel que fa al primer punt, les resolucions objecte de recurs estan raonades de manera suficient i aborden de manera deguda les al·legacions i les pretensions al·legades per les parts a quo, no es pot considerar, per tant, que vulnerin els drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució. Si admetéssim el contrari duríem la jurisdicció constitucional a substituir els raonaments de la jurisdicció ordinària, a la qual correspon en exclusiva atendre les pretensions de les parts i interpretar i aplicar les lleis adduïdes en favor dels seus drets. La jurisdicció constitucional, com ja s'ha afirmat de manera reiterada, no és una tercera instància i només és competent per garantir els valors constitucionals. En aquesta cas els valors reconeguts a l'article 10 de la Constitució que les resolucions objecte de recurs mitjançant els seus raonaments i argumentacions respecten de manera adient.

Pel que fa a la durada del procés que es va perllongar durant 7 anys, el Tribunal es remet a la seva jurisprudència anterior. Per exemple en la sentència del 14 de març del 2001 (causa 2000-17-RE), reiterada en la sentència del 25 de maig del 2007 (causa 2007-2-RE), el Tribunal va afirmar que la durada raonable del procés és un concepte jurídic indeterminat, ja que el seu contingut no està prefixat, ni en termes temporals, ni en cànons precisos i determinats, tanmateix, també va afirmar que és lògic i convenient determinar uns criteris generals que permetin obtenir el judici de raonabilitat sobre la durada del procés. Criteris raonables que aquest Tribunal ha buscat en la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans sobre la fórmula de l'article 6 de la Convenció europea per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals que va servir de model al constituent andorrà per a la redacció de l'article 10 de la Constitució. D'aquesta jurisprudència europea se'n deriva que la durada raonable depèn de la complexitat de l'assumpte sotmès a judici, de la conducta dels litigants i de l'actitud dels poders públics, entre d'altres la mateixa justícia, havent d'imputar-se la responsabilitat d'aquesta durada segons la incidència d'un o de l'altre factor.

En aquest cas, ni la matèria sotmesa a judici sembla oferir una complexitat singular segons es dedueix del tenor de les sentències recorregudes, ni les comissions rogatòries realitzades justifiquen, per la durada de la seva tramitació, la prolongació durant anys del procés. Per tot això, pot estimar-se que s'han vulnerat les previsions de l'article 10 de la Constitució tal com ha sigut interpretat per aquest Tribunal d'acord amb la jurisprudència europea en la matèria.

El fet que la durada irraonable del procés no canviï el sentit de la sentència, no disminueix que la seva durada erosi el dret a la jurisdicció, per tant, tot i que de l'atorgament de l'empara no se'n deriva l'anul·lació de les resolucions objecte de recurs i la retroacció del procés, sí que implica el reconeixement d'un perjudici que ha de ser indemnitzat.

DECISIÓ:

En atenció a tot el que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

Primer

Declarar que ha estat vulnerat el dret a un procés de durada raonable, reconegut per l'article 10.2 de la Constitució.

Segon

Estimar l'empara sol·licitada per la representació processal del Sr. Fernando de Lima Antunes pel que fa a la vulneració d'aquest dret.

Tercer

Declarar que el recurrent té dret a ser indemnitzat pels perjudicis soferts.

Quart

Publicar aquesta sentència, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del Sr. Fernando de Lima Antunes, al president del Tribunal de Corts, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 26 de juny del 2008.

Didier Maus

Carles Viver Pi-Sunyer

President

Vicepresident

Miguel Herrero de Miñón Pierre Subra de Bieusses

Magistrat

Magistrat